

Dans un an, vous aurez terminé l'ensemble des traités de la Michna

ט' אלול

משניות מבוארות מסכת נדה פרק ג

אינו נולד. ואין לה דיו יולדת. ואף על פי שמלשון המשנה נראה שרבי מאיר מקל, נתבאר מן ההוספתא שאינו כן, אלא דעת רבנן דתנאי שאלו על פי שיש בו מקצת צורת אדם הרי זה נולד. ורבי מאיר סובר שצריך כל צורת הפנים של אדם, ואפילו יש לו עין אחת ככהמה, אינו נולד, אבל אם גופו כבהמה ופניו כאדם לרבי

הכל דינו כולד, דבית צורת הפנים אולין. וכן להיפך, אם גופו כאדם והפנים בצורת בהמה, לא הוי ולד לכלוילי עלמא. (ג) המפלת שפיר חתיכה של בשר, ויש אומרים שפיר הוא שפופרת של ביצה, ולכן נקרא שפיר, מלא מים או מלא דם, או מלא גוונים, גוונים הריהו, ולכן לא חישבין דלמא ולד היה. ונמחו, דאם היה לולד כלה בחד גזו הוי. ויש מפרשים מלא גוונים, כעין תולעים, הני בשר שגראה כחורף בתבנית תולעים, אינה חוששת לולד, ואינה טמאה לידה. ואם היה מרקם בצורת ולד תשב לזכר ולנקבה, הני ארבעה עשר ימי טמאה וכו' ימי טהרה, כדלעיל במשנה ב', ואיזה שפיר מרקם, תחלת בריתו של אדם גופו כעדרה, שתי עיניו כשתי טפ זבוב ומרוקחות זו מזו, שני חוטמיו כפי שני זבוב מקורבות זו לזו, כפי שפתח כחוט השערה, וחתך דים ורגלים אין לו. (ד) המפלת סנדל, חתיכת בשר עשויה כלשון של שור, ולפי שיש לו צורת סנדל נקרא סנדל, והוא רגיל לבוא עם ולד, או שהפילה שליא, שאין שליא בלא ולד, והוא קמין קרום שהולד נתון בתוכו, ואין שליא

פחותה מטפח, תשב לזכר ולנקבה, שימי טמאה וטהרה של זכר נבלעים בשל נקבה. ומצאה שליא בבית, הפית מטמא משום אהל הפות. לא משום שהשליא ולד, אלא שאין שליא בלא ולד, והיה בבית ולד ומת. רבי שמעון אומר אין הבית טמא, שאט אומרים שזמנו חולד ובלט בדם הלדה עד שלא יצא לאויר העולם. (ה) המפלת טמטום ואנדרוגיטוס שהם ספק זכר ספק נקבה, תשב לזכר ולנקבה מספק, וכן לדה טמטום וזכר, כגון שלדה תאומים ואחד מהם זכר ודאי, או לדה אנדרוגיטוס וזכר, תשב לזכר ולנקבה, ולא אמרינן כיון שהשני זכר גם הטמטום זכר, ואם לדה טמטום ונקבה, או אנדרוגיטוס ונקבה, תשב לנקבה בלבד, דאפלו הוי הטמטום זכר, בטר נקבה אולין. דכל ימי זכר בין של טמאה ובין של טהרה מובלעים בתוך של נקבה. יצא ולד מחתר אצלם, ואם יצא או מסוס הפה, הני זכר רגיל. משיצא רבו הוי הוא יקולד, ואם יצא כדרבו, עד שיצא רב ראשו, ואיזה רבו ראשו, משיצא פדחתו, הני מצחו. (ו) המפלת ואין ידוע מה הוא, אם זכר ואם נקבה, כגון שעברה כנהר הפילה שם או שהפילה לבור, תשב לזכר ולנקבה, ימי טמאת נקבה וימי טהרה לזכר. אם אין ידוע אם ולד הוי או לא, והני בלא וטהרה עברה, תשב לזכר ולנקבה ולנדה. הני בראתה בתוך ימי טמאה וזכה, שאין

איהו מראה אדם, כדם המכה, כדם של שור שחוט שהוא אדם הרבה, והני תחלת הפאה של סכין שאחר כך הדם המכה. והני אומרים כדם המכה של הקות דם, איהו דם שחור, כחור. דיו המצא בשולי הכלי של דיו שחור, שהוא שחור הרבה, ויש אומרים שהוא צבע דבוקבין בו העורות. עמק מן הני שחור יותר מזה, טמא. דיהה מן שאינו שחור כל כך, טהור. וכן הדין בכל דמים הטמאים, דאם הצבע אינו חזק כשער דמתניתו, הרי הוא טהור, ואם הוא יותר חזק, הרי הוא טמא, חוץ מין מוז דגם בחזק יותר הוא טהור. וכן קורם כבדו שבו, שיש עליו כרויין יותר כמראה אדמונית, והני כשורת האמנעית. דיש להן משורת שבויה עליו והעלה האמצעי שבשויה האמצעית משבח מכלו, וכמימי אדמה, הני אדמה מבקעת בית פרם, מקום חוץ מין מוז דגם, ששמו בית פרם, ומציף מים על העפר, שיהיו המים צפים על גזי ומשערין אותן כשהן עצורין, ונמוזו שאמרת. הני כיון שהוא מוז, שני חלקים מים ואחד יין, וקאיהו יין מן תינו השוני, הבא מארץ ישראל, והוא מקום שהיה ידוע בארץ ישראל. ויש מפרשים מן הני הבא מן הבקעה ומארץ העמק, מלשון (שיר השירים א) "הבקעת השורן", וכתב הרע"ב בזמן היה לא מצינו מן שמטה אלא ירק ככרתי ולכן, והבית יוסף (ביד סימן ספ"ח) מוסיף גם צבע וזה ושערה.

פרק ג (א) המפלת חתיכה, אם יש עמק דם, טמאה

טמאת נדה, ואם לאו, טהרה, דסובר תנא קמא אפשר לפתיחת הקבר בלא דם, (קבר נקרא מקום הלדה). רבי יהודה אומר בין כך ובין כך, טמאה. דסובר אי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם, וכן שהפילה חתיכה, ודאי היה שם דם ונאבד מחמת מעשיו ולא נראה. (ב) המפלת כמין קלפה, או כמין שערה שער, או כמין עפר, או כמין יבחושיני יתושין אדמים, תטיל למים פושרין וישוה עשורים וירבע שעות בפושרין, אם נמוחו האשף טמאה, משום נדה, דדם הוא, ואם לאו, טהור כרבנן במשנה הסדומת. דאפשר לפתיחת הקבר בלא דם, המפלת כמין דמים או חגבים או קצצים ורמשים, אם יש עמקם דם, טמאה, ואם לאו טהור, ומתניתין אלאב דרבנן, דאלו לרבי יהודה דסובר אי אפשר לפתיחת הקבר דם, גם אם טמאה. המפלת מין בהמה חיה ועור, בין טמאין בין טהורין, אם הוא זכר, תשב לזכר שבעה ימי טמאה ושליש ושלשה ימי טהרה. ואם לדה נקבה, תשב לנקבה ארבע עשרה ימי טמאה וששית ימי טהרה. ואם אינו ידוע, אם זכר ואם נקבה, תשב לזכר ולנקבה, לחנומא, דהני שתשב ארבע עשרה ימי טמאה וימי טהרה עד יום ארבעים, דהני שיש לו רק עשירים ויש ימי טהרה דרבי מאיר. והכמים אומרים כל שאין בו מצורת אדם,

משניות מבוארות מסכת נדה פרק ד

ט' אלול

משום שמטא עם הארץ, הא טביל ליה, ואי משום בועל נדה, שמא לא בעל בקרוב וכבר עברו ימי טמאתו דסלקא ליה טבילה. ואם תמצא לומר שבעל בקרוב, שמא אשתו יהיה בימי טהר ונני ספק ספקא, ולא שרפינו קדשים על ספק ספקא. (ב) בנות צדוקין מתלמידי צדוק ובנייתו, שאינם מודים בתורה

שבעל פה, בזמן שהגו ללכת בדרכי אבותיהן, הרי הן כנאותות. ואם פרשו ללכת בדרכי ישראל, הרי הן כישוראליות. וסתמא הן כנאותות. רבי יוסי אומר לעולם הן כישוראל. רבי יוסי אומר ללכת בדרכי אבותיהן וסתמא הן כישוראליות. (ג) דם עובדת כוכבים ודם טהרה של מצורעת שוקיה, בית שמאי מטוהרים, דם עבירי בדי שיהא בה הבר שטמאתו מדרבנן, ודם טהרה של מצורעת טהור, דלא מעין היא, דדומת דרוק בעין שמתענג ומתקבץ ויוצא, לאפשר דם שיהא טהר ראשון ראשון. ובית הלל אומרים גם דם של עובדת כוכבים וגם מצורעת טמא, ורובה וכמימי רגליה. והבר ליל הלל שפטמא לה ואינו מטמא יבש, ובמצורע רבקה כבמא (יקרא טו, טז) "ולזכר" לכותב כל מעותיהי "ולנקבה" (שם) לרבות כל מעותיהי. דם יולדת שעבר זמן טמאתה, שלא טבלה, בית שמאי אומרים כרוק וכמימי

רגליה, שמטמאין לה ואינו מטמאין בשיא, דכרבי בית שמאי דבימי טהר הוי דם טהור אלא מדרבנן גזרו על טמאה על דם טהר כל זמן שלא טבלה, ואף על גב דמלו ימי הואיל ולא טבלה ועדין טמאה היא, גזרו לאחרי שבעה לזכר אטו לפני שבעה, ולא גזרו שפטמא יבשים, כשיהא הבר שלא יבש. וכן חל אומרים מטמא לה יבש. דכרבי בית הלל בימי וטבילה תלאא וכוונא, ואין שלא טבלה עדין. דמה טמא מן התורה אפלו אחר שבעה, ומודים בית שמאי לבית הלל ביולדת בזב, שהיא מטמאה לח ויבש, אם בעת לדה היה זכה וצריכה לספר שבעה נקיים, אפלו עברו עליה שבעה ימי טמאה, לעולם היא בטמאתה מן התורה עד שתספר שבעה נקיים, ואם ספרה שבעה נקיים ולא טבלה, אלו בית שמאי לשיטתו דמטמא רק לח, ובית הלל לשיטתו דמטמא לח ויבש. כבר השמינו מלפנה שהיה דם הרי היא נדה שבעת ימים, אם ראהה עד ביום השמיני הרי זו שומרת יום כנגד יום, ואם ראהה שני ימים גם יום שומרת יום כנגד יום, ואם ראהה שלשה ימים הרי זו זכה גדולה. וצריכה שבעה נקיים, שגזרו חכמים ברוק העינים וכמימי רגלי שיהיו כוביין לכל דבריהן ונדמו לא גזרו. (ד) המפלה ללדת ונאמה דם, היא נדה, דלא טהרה התורה דם קשי אלא באחד עשר ימי זיבה, דחתיב (יקרא טו, טז) "ואשה כי יזב זוב קדמה", ודרשין דמה מחמת עצמה ולא מחמת ולד. קשתה שלשה ימים בתוך אחד עשר יום של ימי זיבה, ונאמה דם כל שלשת הימים, ופשתה ובעת לעת, עמדה מעת לעת מחבל לידה, וולדה, הרי אלא מלאת מפרע שמה שריתה שלשת ימים לא מחמת ולד היא שהי עמדה יום אחד, ואם הן כישוראליות זיבה, הרי זו יולדת בזב, והתורה טהרה אותה מידה, דכרבי רבי אליעזר.

לה ימי טהר כולו, וטובלת לטוף ארבעים כיוולת זכר, למאן דאמר טבילה בזמנה מצוה, וטובלת יום אחר הני יולדת זכר שטבלה לטוף שבעה ואינה טהרה לקדש ולקדש עד מלאת הארבעים, וזאת המפלת צריכה טבילה לטוף הארבעים כיוולת זכר, אף על פי שאין טבילה זו מעלת עד מלאת שמונים יום כיוולת נקבה. (א) המפלת שליא ליום ארבעים לטבילה, אינה חוששת לולד, שלא נגמרה כל יצירתו, על שיקבל על ארבעים ימים, אבל לדה ליום ארבעים ימים, תשב לזכר ולנקבה ולנדה, והני כשתראה תהא נדה, שמא אין כאן ולד ואין לה ימי טהר. רבי ישמעאל אומר יום ארבעים ואחד תשב לזכר ולנדה, ורק אם לדה מיום שמונים ואחד, תשב לזכר ולנדה, נגמרו לארבעים ואחד, והנקבה נגמרת יצירתה לשמונים ואחד. והכמים אומרים אחד ברית הזכר ואחד ברית הנקבה, זה וזה לארבעים ואחד. והכמים דתנא קמא אלא משום דמסתבר טעמיה דרבי ישמעאל, לכו הדר רבי ושנאה לשמון חכמים דהלקה תנא קמא.

ומפרש בגמרא דרבי ישמעאל לרבי יצירה ימי טמאה, והכמים סביר אין למדון יצירה מטמאה, דימי יצירה חודר ימי טמאה לחוד. **פרק ד** פותים הם גרים שנתגורו בימי סחרים, שהקדוש ברוך הוא השליח עליהם את הנאות והם הני הנזרין בקצת מצוות, ואחר כן מצאו להם דמות וינה בהר גריים שעבדו עבודה זרה, ועשאוים כעמים לכל דבריהם, ומשקנה זאת נשנית מקדם. (א) בנות כותים הרי הן נדות מעריסות, הני משקנה שכן מנחיים צריכה, דחתיב (ויקרא טו, טז) "ואשה כי תהיה ובר", ותנא אין לי אלא קטנה גדולה מנין, והם חשבו שאין אשה, הני מרבי ירי, וכותים לא דרשי רבי ירי, וכן הן ראות קטנות לא מפרשין אותן, לכן גזרו רבנן על כל בנות כותים שהן טמאות מעריסות. והכותים מטמאין משבח תחתון קעליון, דמשבח תחתון של בועל נדה, טמא אף תחתון של בועל נדה אינו מטמא אלא אקליו ומשקו, ולמה הן מטמאין מפני שבו בועלי נדות, מפי שאינו מדקדקין והן יושבות על נדה ודם, ונמצא אם ראו דם, ורק חשבו שישו אשתו וזה תחלת שבעת ימים ובתוך השבעה ראו דם אדם, והם חשבו שאין זה תחלת יאה, ונמצא כשטבלה לאחר שבעה ימים מראת דם ירק, ובקמת היא בתוך ימי נדה, ומראה עינה יהיה צריכה למנות שבעה ימים, וכנס חניני עליון על ביאת מקדש, הלובש או המסכה באותן בגדים וכנס למקדש, פטור משרבן. ואין שורפין עליהם את התרומה, אם נגעו בגדים של משבח שלקו בתרומה, תולין, מפני שטמאתו ספק, דלא ידעין אי נדה היא אם לאו. ובגמרא פריך אמתניתין, מדתן על שתי ספקות שורפין התרומה ואחד מהם ספק בגדי דם הארץ, והלא הוה כמו עם הארץ, ומפרש בגמרא אמתניתין איני שטבל בפניו ועלה ודרס על בגדי חבר כשהוא ערום, או שלכש אחר הטבילה בגדי חבר וכו', דאי

פוחים הם גרים שנתגורו בימי סחרים, שהקדוש ברוך הוא השליח עליהם את הנאות והם הני הנזרין בקצת מצוות, ואחר כן מצאו להם דמות וינה בהר גריים שעבדו עבודה זרה, ועשאוים כעמים לכל דבריהם, ומשקנה זאת נשנית מקדם. (א) בנות כותים הרי הן נדות מעריסות, הני משקנה שכן מנחיים צריכה, דחתיב (ויקרא טו, טז) "ואשה כי תהיה ובר", ותנא אין לי אלא קטנה גדולה מנין, והם חשבו שאין אשה, הני מרבי ירי, וכותים לא דרשי רבי ירי, וכן הן ראות קטנות לא מפרשין אותן, לכן גזרו רבנן על כל בנות כותים שהן טמאות מעריסות. והכותים מטמאין משבח תחתון קעליון, דמשבח תחתון של בועל נדה, טמא אף תחתון של בועל נדה אינו מטמא אלא אקליו ומשקו, ולמה הן מטמאין מפני שבו בועלי נדות, מפי שאינו מדקדקין והן יושבות על נדה ודם, ונמצא אם ראו דם, ורק חשבו שישו אשתו וזה תחלת שבעת ימים ובתוך השבעה ראו דם אדם, והם חשבו שאין זה תחלת יאה, ונמצא כשטבלה לאחר שבעה ימים מראת דם ירק, ובקמת היא בתוך ימי נדה, ומראה עינה יהיה צריכה למנות שבעה ימים, וכנס חניני עליון על ביאת מקדש, הלובש או המסכה באותן בגדים וכנס למקדש, פטור משרבן. ואין שורפין עליהם את התרומה, אם נגעו בגדים של משבח שלקו בתרומה, תולין, מפני שטמאתו ספק, דלא ידעין אי נדה היא אם לאו. ובגמרא פריך אמתניתין, מדתן על שתי ספקות שורפין התרומה ואחד מהם ספק בגדי דם הארץ, והלא הוה כמו עם הארץ, ומפרש בגמרא אמתניתין איני שטבל בפניו ועלה ודרס על בגדי חבר כשהוא ערום, או שלכש אחר הטבילה בגדי חבר וכו', דאי